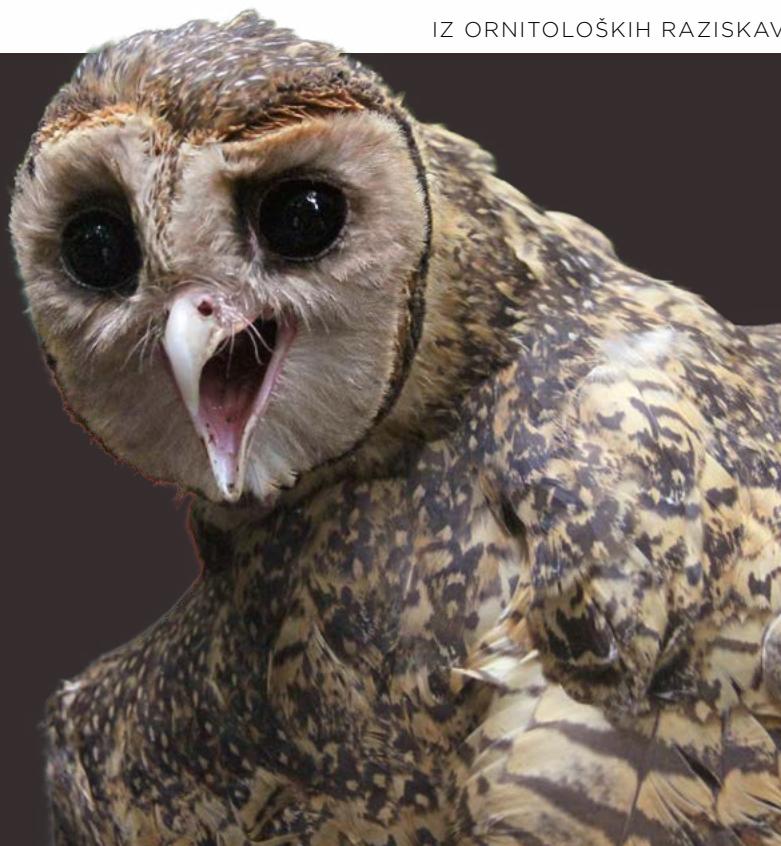

V INDONEZIJI SO ODKRILI NOVO VRSTO PEGASTE SOVE

// Aleksander Kozina

Ptice zaradi svoje opaznosti, načina življenja in vedenja že tisočletja zbuja pozornost ljudi. V zadnjem času je močno naraslo število ljubiteljskih in profesionalnih ornitologov, ki jim je uspelo v iskanju za novimi vrstami popisati že skoraj vsak skriti kotiček našega planeta. Kljub temu pa raziskovalci občasno še vedno odkrijejo in opišejo kakšno novo vrsto ptice. V zadnjem času je sicer novih odkritij zelo malo in so omejena na skrajno odročne in neraziskane dele sveta, pa vendar se seznam poznanih ptičjih vrst iz leta v leto večja. Vzrok za to so v največji meri genetske analize, na podlagi katerih so se v zadnjih desetletjih številne podvrste, ki so prej pripadale isti vrsti, ločile na samostojne vrste.

SKRIVNOSTNE PEGASTE SOVE Z NERAZISKANIH OTOČIJ

Ena izmed številnih slabo preučenih skupin je rod *Tyto*. Pred izidom tega članka je bilo opisanih sedem vrst tega rodu. Ena od njih naj bi živela na otoku Seram, in sicer moluška pegica (*Tyto sororcula*), vendar pa je bilo edino do takrat opisano opazovanje s tega otoka zabeleženo daljnega leta 1987, ko so fotografirali le en osebek med ekspedicijo v Narodni park Manusela. Vendar s fotografije ni bilo mogoče zanesljivo določiti, ali gre res za moluško pegico, ali za kakšno drugo še neopisano vrsto.

V želji, da ugotovijo filogenetski status sove iz rodu *Tyto* na otoku, se je mednarodna odprava ornitologov pod pokroviteljstvom Prirodoslovnega muzeja z Danske januarja in februarja 2012 odpravila na Seram. Tu so v Narodnem parku Manusela opravili intenzivne raziskave.

USPEŠNA ODPRAVA

Februarja 2012 so s pomočjo lovilne mreže na nadmorski višini približno 1350 metrov ulovili samico rodu *Tyto*. Sovo, ki je bila ob ulovu zelo glasna, so odnesli v raziskovalni tabor, kjer so opravili nadaljnje analize in meritve primerjali z znanimi podatki drugih sov iz rodu *Tyto*. Ujeti osebek so primerjali s starejšimi muzejskimi primerki moluške pegice in ostalimi bližnjimi sorodnimi vrstami. Poleg morfoloških primerjav so napravili tudi genetske analize in analize posnetkov oglašanja. Pri morfoloških

analizah so ugotovili posamezne odklone ujetih vrst od moluške pegice, od katere se je seramski osebek razlikoval po rumeno-okrastem spodnjem delu trebuha in izvirnem vzorcu na temenu in zgornjem delu hrbta. Tudi pri meritvah dolžine kljuna in peruti so bile opazne manjše razlike med ujetim osebkom in muzejskimi primerki, vendar zaradi zelo majhnega vzorca ni mogoče podati zanesljivih sklepov.

Najbolj očitne razlike so se pokazale pri molekularni analizi, kjer so odkrili, da so si moluške, gozdne (*T. novaehollandiae*) in atolske pegice (*T. manusi*) bližnje sorodne in se razlikujejo le za približno 1 %, medtem ko so razlike v mitohondrijski DNA med temi tremi vrstami in novo ujetim osebkom kar 2,85–3,53 %.

Na podlagi genetskih razlik, morfoloških posebnosti v barvi perja ter v manjšem obsegu tudi posnetkov oglašanja so raziskovalci prišli do zaključka, da ujeti osebek pripada do sedaj še neopisani vrsti sove, gorski pegici (*Tyto almae*), za katero so znanstveno ime predlagali po hčerki vodilnega raziskovalca odprave.

NOVA VRSTA OSTAJA NEZNANKA

Dokumentirani ulov sove je bilo šele drugo dokumentirano opazovanje te vrste in prvo po skoraj 30 letih. V naslednji letih je bilo sicer zabeleženih in fotodokumentiranih še nekaj osebkov, vseeno pa je o razširjenosti in habitatnih zahtevah gorske pegice znanega zelo malo. Trenutno sicer prevladuje mnenje, da vrsta ni ogrožena, bi pa jo lahko najbolj naravovarstveno ogrožala morebitna izguba življenjskega okolja zaradi delovanja človeka.

Raziskovalci so ugotovili, da ujeti osebek pripada do sedaj še neopisani vrsti sove, **GORSKI PEGICI** (*Tyto almae*).

foto: Knud Andreas Jønsson

LITERATURA

JØNSSON, K. & POULSEN, M. & HARYOKO, T. & REEVE, A. & FABRE, P. H. (2013): A new species of masked-owl (Aves: Strigiformes: Tytonidae) from Seram, Indonesia. – *Zootaxa* 3630, strani: 51–61)

